

Mustafa Yeneroğlu
İstanbul Milletvekili

36425

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 10.11.2025

Mustafa YENEROĞLU
İstanbul Milletvekili

Adalet Bakanı Sayın Yılmaz Tunç, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) kararlarının icrasına ilişkin olarak yaptığı açıklamada, "*AİHM kararlarına uymayan bir ülkeyiz şeklinde bir genelleme yapılıyor, bu doğru değil. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne taraf olan ülkelerin karara uyma ortalaması yüzde 79, Türkiye'nin uyma oranı ise yüzde 91*" ifadelerini kullanmıştır.

Oysa Avrupa Konseyi'nin 18 Eylül 2025 tarihli resmi verilerine göre Türkiye, toplam davaların yaklaşık %90'ını kapatmış görünse de, asıl belirleyici kategori olan "öncü kararlar" bakımından uyum oranı yalnızca %68'dir. Türkiye bu kategoride Avrupa Konseyi'nde 47 ülke arasında 39. sıradadır.

Bu oran, Türkiye'nin AİHM kararlarının yüzeysel biçimde uygulandığını; ancak yapısal reform gerektiren sistematik ihlallerin hala çözülemediğini ortaya koymaktadır. Türkiye'nin bu davalardaki kararlara uyma oranı Avrupa ortalaması olan %81'in 13 puan altındadır. Buna karşılık İsveç (%100), Norveç (%97) ve Birleşik Krallık (%97) gibi ülkeler bu kararları neredeyse eksiksiz biçimde yerine getirmiştir.

Öte yandan öncü kararlardan olan Tekeli kararı 2004 yılından beri, gösteri ve yürüyüşlerde uygulanan bildirim şartına ilişkin verilen Ataman kararı ise 2006 yılından beri uygulanmamaktadır.

Toplamda ise Türkiye'nin AİHM kararlarına uyma oranı %90 olarak görünse de, Avrupa ortalaması %91'dir. Ancak bu oran da gerçeği yansıtmamaktadır. Zira Türkiye'nin uygulamadığı dosya sayısı 448 iken, bize benzer orana sahip Belçika'da (%92) uygulanmayan dosya sayısı sadece 25, Makedonya'da (%91) ise yalnızca 36'dır.

Bu bağlamda;

1. Avrupa Konseyi'nin 18 Eylül 2025 tarihli verilerine göre Türkiye'nin öncü kararlarda kararlara uyma oranı %68, toplam davalarda ise %90 olarak görülmektedir. Sayın Bakan'ın ifade ettiği "%91 uyum oranı" hangi kategoriye dayanmaktadır?
2. Bakanlığınız bu oranı belirlerken, öncü kararlar ile diğer davalar arasındaki ayrımı dikkate almış mıdır?
3. Türkiye'nin öncü kararlardaki uyum oranının, Avrupa ortalaması olan %80'in altında kalmasının nedenleri nelerdir?

36425

Mustafa Yeneroğlu
İstanbul Milletvekili

4. 2002 yılından bu yana AIHM tarafından ülkemiz adına toplamda hükmedilen tazminat miktarı kaçtır?
5. 2002 yılından bu yana AIHM tarafından ülkemiz adına öncü kararlardan dolayı hükmedilen tazminat miktarı kaçtır?
6. 2002 yılından bu yana AIHM tarafından Türkiye hakkında verilen öncü kararlardan kaç halen tamamen veya kısmen uygulanmamıştır? Bu kararlara ilişkin karar adları ve karar tarihleri nelerdir? Aradan geçen 23 yıla rağmen uygulamaya konulmayan bu öncü kararların hayata geçirilmesi için öngörülen takvim nedir?
7. Kavala, Demirtaş, Yalçınkaya ve Demirhan kararları gibi sistematik ihlaller içeren davaların gereği olan yeniden yargılama, tahliye ve yasal reformların hayata geçirilmesi için hangi somut adımlar planlanmaktadır?
8. AIHM kararlarının icrasında Bakanlığınızın ve Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı'nın yürüttüğü koordinasyon süreçlerinde bağımsız bir izleme ve raporlama mekanizması bulunmakta mıdır?